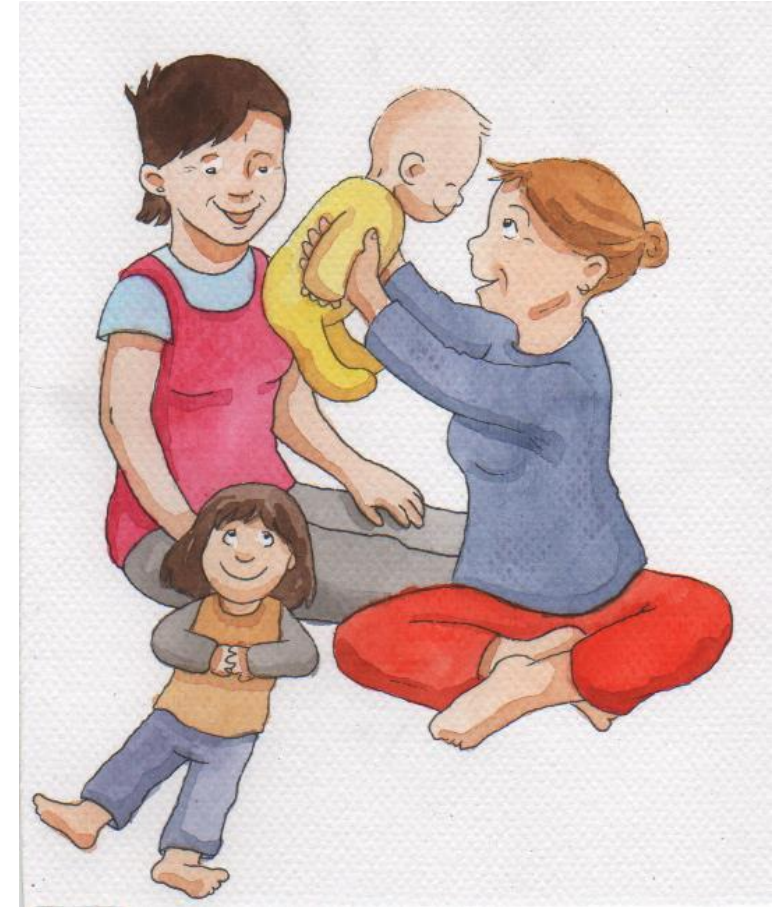

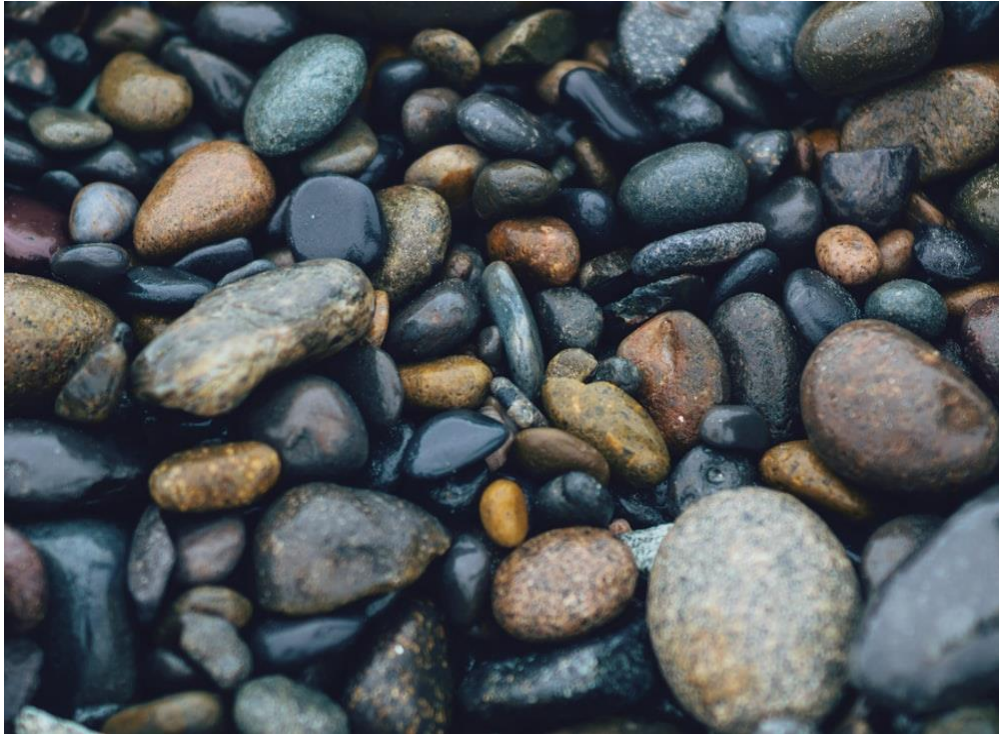

Lasten Kehotunnekasvatus Vanhempainiltamalli

Väestöliiton vanhempainiltamalli

- Väestöliiton toteuttama malli kasvattajien käyttöön.
- Kehitetty lasten kehotunnekasvatushankkeessa.
- Tavoitteena on kehotunne- ja turvataito osaamisen lisääminen.

”Jokainen joka on pitänyt
kädessään meren
silottamaa kiveä, tietää että
jatkuvalle hyväilyllä on
ihmeitä tekevä voima.”

(Tommy Taberman – Rakkaus)

Seksuaalikasvatus on osalle aikuisista hankala sana

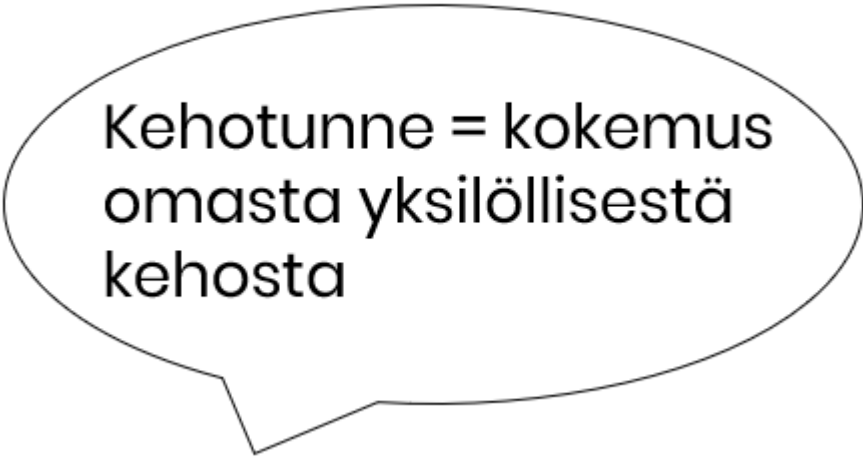

Lasten kehotunnekasvatus

1. Lapset hakevat tietoa kehosta

2. Lapset tarvitsevat tietoa suojatakseen kehoaan, ja kunnioittaakseen toisten kehoja.

3. Tunne- ja vuorovaikutustaitoja

Kehotunne = kokemus omasta yksilöllisestä kehosta

Mitä kehotunnekasvatuksessa opetetaan lapsille?

- Ikätasoinen elämään liittyvä tieto
- Lupa kysyä ja saada asiallinen vastaus
- Lapsi saa tutustua kehoonsa ja oppii suojaamaan sitä
- Tärkeitä turvataitoja
- Kaikkien kehot ovat arvokkaita
- Harjoitellaan sopivuussääntöjä
- Lapsen oikeudet

Miksi kehotunnepedagogista jo alle kouluikäiselle

- Pyrkii säilyttämään lapsen luonnollisen itsearvostuksen ja läheisyyteen luottamisen.
- Kun puhe on avointa, lapsi on parhaiten turvassa.
- Lapsi oppii puhumaan seksuaalisuuteen liittyvistä asioista ilman häpeää.

Lapsen seksuaalisuus on luonnollista

- Tutustuu omaan kehoonsa
 - Miten keho toimii?
 - Miltä keho ja sen toiminnot tuntuvat?
 - Kehonkuvan haltuunotto
- Vertailee kaikkea
- Harjoittelee vastaanottamaan ja antamaan rakkautta
- Roolileikit: lääkäri- ja kotileikki, raskaus, synnytys

Tutustu lapsen kehitykseen

Seksuaalisen kehityksen aikataulun tunteminen auttaa ymmärtämään ja tukemaan lasta.

Aikuinen oppii tunnistamaan tavanomaisen ja huolestuttavan käytöksen eron.

Lapsen ikätasoisesta seksuaalisesta kehityksestä tietoa ikäryhmittäin:

<https://www.hyvakysymys.fi/artikkeli/lapsen-seksuaalinen-kehitys/>

Aikuinen tukee lapsen kehitystä

- Antaa lapsen tasoista tietoa ja pitää yllä keskusteluyhteyttä perheessä
- Kasvattaa lasta arvostamaan itseään ja toisia juuri sellaisena kuin ovat
- Suojelee lasta ikään kuulumattomilta asioilta

Vanhempien ajatuksia lasten seksuaalisuudesta

- viatonta läheisyyttä
- ilman häveliäisyyttä
- luonnollinen ja normaali
- pissakakkajuttuja
- lasten välisiä ihastuksia
- iloista, pelleilevää
- ihmetellään, koetaan, oivalletaan

Kehotunnekasvatuksen perusta

- Lasten oikeudet
- WHO:n seksuaalikasvatuksen Standardit Euroopassa
- Lantaroten sopimus
- Varhaiskasvatusta ja opetusta ohjaavat asiakirjat
- Sosiaali- ja terveysministeriö: Toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020–2025

YK Lapsen oikeuksien sopimus 1989

Kohtele minua oikeudenmukaisesti

Opeta minulle uusia asioita

Pidä minusta huolta

Päätän omasta kehostani

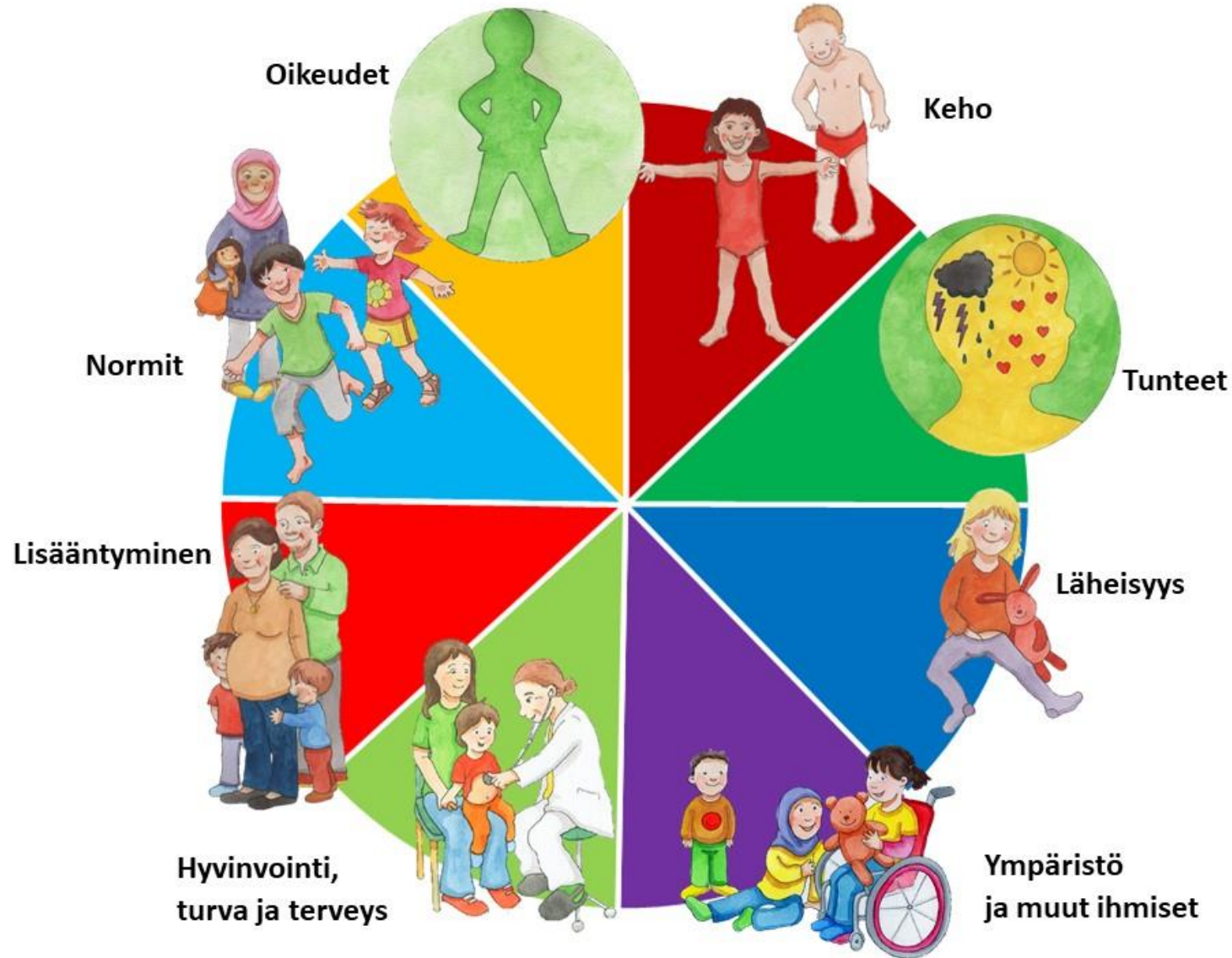
(Artiklat 2, 6, 20 ja 34)

Lapsen seksuaalioikeudet

- Tärkeintä on saada kehittyä omanlaiseensa seksuaalisuuteen
 - omassa tahdissa ja häiritsemättä
 - tuettuna ja suojattuna
- Jokaisella on oikeus kokea olevansa sellaisenaan hyvä ja arvokas

Kehotunne- kasvatuksen kahdeksan aihetta ovat:

Mukaeltu: WHO:n
Seksuaalikasvatuksen
Standardit Euroopassa
2010.

Tiedon, taidon ja asenteen opettaminen

Tieto

Kosketus on vapaaehtoista, sen pitää olla kaikkien mielestä mukava juttu.

Taito

Osaa kysyä luvan ennen kuin koskettaa kovasti tai suukottaa tai koskee yksityisiä paikkoja.

Asenne

On turvallista aina tietää, että on päätösvalta omasta kehosta.

Puheeksi ottaminen

- Kun aikuiset avaavat keskustelua liittyen kehotunnekasvatukseen
- Lapset saavat:
 - Sanoja
 - Mallin miten puhua
 - Rohkeutta kysyä ja kertoa asioista, joita näkevät, kokevat ja kuulevat

Puheeksi ottaminen haasteena

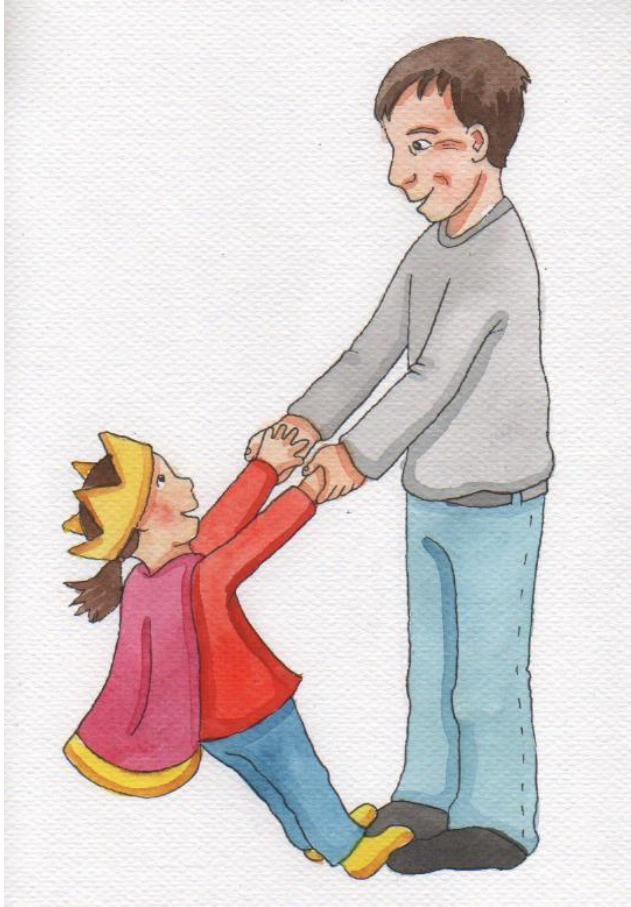

Kehotunnekasvatus on aihe, josta ei ole puhuttu. Ja se voi olla osalle hankala.

Ammattilaiset ja vanhemmat kaipaavat materiaalia, tukea ja koulutusta aiheesta.
Kts. Puheeksi ottamisen kortit!

Vanhemmat ja ammattilaiset toivovat enemmän yhteistyötä.

Tärkeintä on myönteinen ja rauhallinen lähestymistapa

- Moni asia vaikuttaa:
 - Millaisia kokemuksia itse on lapsena saanut ja miten asioista on puhuttu.
 - Kulttuuri ja uskonto
 - Yhteisön suhtautuminen
- Mistä aloittaa
 - Tietoa löytyy
 - Tutustu malleihin ja materiaaleihin
 - Harjoittele puhumista

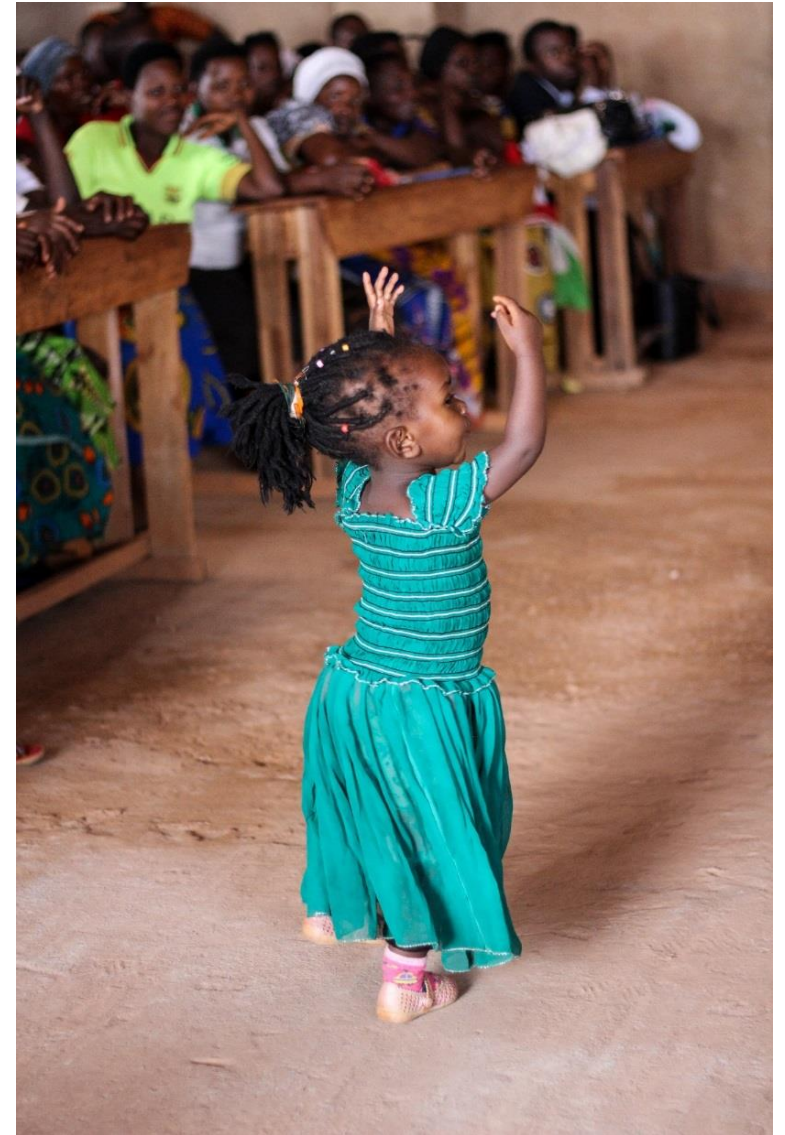
Ketkä antavat tietoja lapsille?

Kehoitsetunto

- Pienet lapset arvostavat ja rakastavat omaa kehoaan.
- Lapsi ottaa haltuun omaa kehoaan kasvaessaan.
- Lapsen kehoa ei saa arvostella.

Se on aina hyvä!
Eikä kehoa voi vaihtaa.

Kun lapsi kysyy mistä vauvat tulevat

- Tämä on lapselle luonnollinen kysymys.
- Pienelle lapselle ”äidin kohdusta” on yleensä riittävä ja ikään nähden sopiva vastaus.
- Myöhemmin lapsi voi ihmetellä, miten vauva pääsi äidin mahaan. Silloin tästä kerrotaan ikätasoisesti.

Kuinka lapsen kanssa keskustella lisääntymisestä?

Lapselle voi kertoa, että vauvat kasvavat äidin kohdussa eli vauvan kodissa naisen mahassa.

Tarvitaan siemen sekä mieheltä että naiselta, mutta joskus lääkäri antaa lahjasiemenen.

Miehen siemen laitetaan naisen kohtuun. Lapset usein ihmettelevät, miten se menee sinne?

Asiasta voi kertoa esimerkiksi siten, että siemen laitetaan sinne vauvareian /pimpin kautta.

Mitä on unnutus

- Itsensä tutkimista ja koskettamista
- Mielihyvää, lohtua, ajankulua, rauhoittumista
- Unnutus on tavallista pienillä lapsilla
- Kun lapsi on oppinut, että joku asia tuntuu hyvältä, hän toistaa sitä.

Kuinka lapsen kanssa keskustella unnutuksesta?

Ai, oma pimppi/pippeli
löytyi sieltä.

Omaan pippeliin tai
pimppiin saa ja on kiva
koskea ja se voi tuntua
hyvältä.

Pippeliin tai pimppiin
koskettaminen on
sinun oma juttu, sitä
sanotaan
unnutukseksi.

Sitä tehdään vaan
omassa rauhassa,
vaikka omassa
sängyssä ennen
nukahtamista...

Video: Lasten turvataidot

Turvataidot suojelevat lasta

- Tietää miten toimia, jos tilanne on pelottava tai tuntuu pahalta.
- Tunnistaa pahalta tuntuvan kosketuksen ja osaa kieltäytyä siitä.
- Tietää, että hän saa ja osaa puolustaa itseään.

Lasta ei kannata säikäyttää

- Lapsi tarvitsee tiedon, että on olemassa ikäviä juttuja ja ohjeet mitä silloin pitää tehdä.
- On keinoja suojata itseä ja vältellä vaaroja.
- Kun aikuinen harjoittelee lapsen kanssa miten toimia ikävissä tilanteissa, lapsi saa työkalun ja taidon.

Neljä turvataitoa

**Jokainen kehonosa
on arvokas**

“Kaikilla kehonosilla
on nimet”

Uimapukusääntö

“Lapsi erottaa kehon
yksityisalueet”

**Kosketuksen
säännöt**

“Kosketus ei saa olla
salaisuus”

**Kolmen kohdan
sääntö**

“Kerro turvalliselle
aikuiselle”

Opeta lapsille turvallista mediankäyttöä

Tutustu ensin itse ja sitten lapsen kanssa sovelluksiin, peleihin ym. Joita lapsi käyttää.

Kerro miten niissä toimitaan? Mitä pitää huomioida? Mitä tehdä, jos jotain yllättävää tapahtuu?

Netiketti ja someketti tutuiksi

Kerro lapselle, että mediassa voi nähdä pelottavia kuvia tai videoita. Aina voi pyytää turvalliselta aikuiselta apua.

Keskustele kuvien ja videokuvan jakamisesta verkossa. Kiusaamisvideoita ei saa kuvata tai jakaa.

Digiturvataitojen
opettaminen lapselle
ennakkoon, suojelee lasta!

Ei ole koskaan lapsen syy, jos jotain on tapahtunut

- Lapsen pitää tietää, että hän saa aina pyytää apua itselleen ja ystävilleen.
- Luotettava aikuinen osaa auttaa lasta.
- Vaikka lapselle opetetaan taitoja, ei hän välttämättä osaa toimia tilanteessa. Mutta saattaa kertoa siitä.
- Älä syyllistä lasta!

Ole kiinnostunut lapsen netin käytöstä

- Lapsi oppii käyttämään älylaitteita kokeilemalla ja kavereiden neuvoilla nopeasti.
- Isommat lapset saattavat näyttää pienemmille esim. ”jänniä” videoita.
- Lapset tarvitsevat turvallisilta aikuisilta suojaa, ohjeita ja tietoja!

Mediaympäristöt ovat nykypäivää!

- Puhu digiturvataidoista, joilla voi suojata itseään, jo pienille lapsille.
- Muista huomioida aikuisena lapsen ikä- ja kehitystaso.
- Valvo ikärajoja ja opeta symbolit jo pienille lapsille.
- Netissä on paljon hyvää!
 - Yhteydenpito
 - Yhteenkuuluminen
 - Kielitaito
 - Viihtyminen

Väestöliiton materiaalit

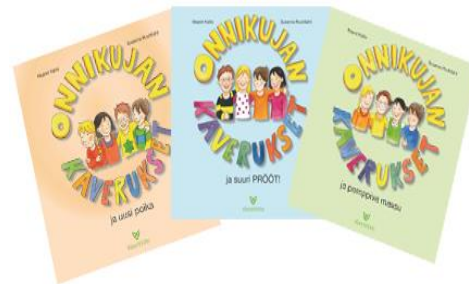
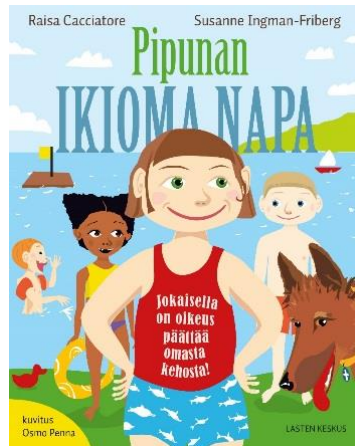
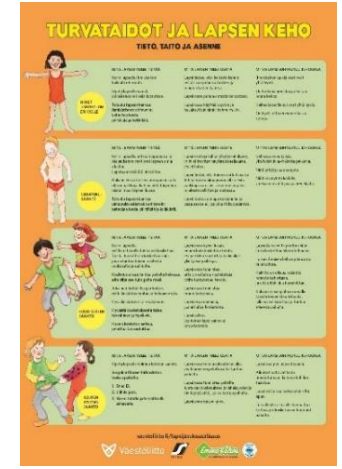

Perustuvat
tutkittuun tietoon ja
kansainvälisiin
suosituksiin.

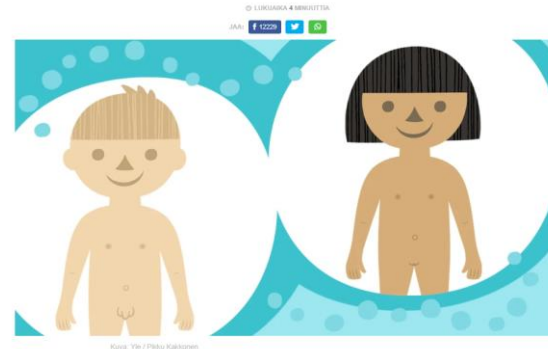
Lasten kehotunnekasvatus

TUO LAPSEN KESKUSLAISIA KEHITYSTÄ Keskus, tuet ja ohjeet vanhemmille		
6 vuotiaana seksuaalisuus	Miksi lapsi voi tehdä tai kysyä?	Miten aikuisen voi tulla ja ohjata lasta?
Käsi, keho, mieli Lapsi on kehittyvä, eikä hän osaa vielä erottaa kehoaan muusta maailmasta. Hän on kiinnostunut omasta kehoistaan ja toisten kehoista. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee.	Lapsi voi tehdä kehoaan kiinnostavaksi ja mielenkiintoiseksi. Hän voi kysyä, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Ennen, kun lapsi on kehittyvä, ei hän osaa vielä erottaa kehoaan muusta maailmasta. Hän on kiinnostunut omasta kehoistaan ja toisten kehoista. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee.
Suhteet Lapsi on kiinnostunut toisista ihmisistä ja heidän kehoistaan. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Lapsi voi tehdä kehoaan kiinnostavaksi ja mielenkiintoiseksi. Hän voi kysyä, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Ennen, kun lapsi on kehittyvä, ei hän osaa vielä erottaa kehoaan muusta maailmasta. Hän on kiinnostunut omasta kehoistaan ja toisten kehoista. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee.
Leikki, tunteet, kehitys Lapsi on kiinnostunut toisista ihmisistä ja heidän kehoistaan. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Lapsi voi tehdä kehoaan kiinnostavaksi ja mielenkiintoiseksi. Hän voi kysyä, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Ennen, kun lapsi on kehittyvä, ei hän osaa vielä erottaa kehoaan muusta maailmasta. Hän on kiinnostunut omasta kehoistaan ja toisten kehoista. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee.
Suhteet, tunteet Lapsi on kiinnostunut toisista ihmisistä ja heidän kehoistaan. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Lapsi voi tehdä kehoaan kiinnostavaksi ja mielenkiintoiseksi. Hän voi kysyä, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Ennen, kun lapsi on kehittyvä, ei hän osaa vielä erottaa kehoaan muusta maailmasta. Hän on kiinnostunut omasta kehoistaan ja toisten kehoista. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee.
Hyväksyntä, tunteet Lapsi on kiinnostunut toisista ihmisistä ja heidän kehoistaan. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Lapsi voi tehdä kehoaan kiinnostavaksi ja mielenkiintoiseksi. Hän voi kysyä, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Ennen, kun lapsi on kehittyvä, ei hän osaa vielä erottaa kehoaan muusta maailmasta. Hän on kiinnostunut omasta kehoistaan ja toisten kehoista. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee.
Leikki, tunteet Lapsi on kiinnostunut toisista ihmisistä ja heidän kehoistaan. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Lapsi voi tehdä kehoaan kiinnostavaksi ja mielenkiintoiseksi. Hän voi kysyä, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Ennen, kun lapsi on kehittyvä, ei hän osaa vielä erottaa kehoaan muusta maailmasta. Hän on kiinnostunut omasta kehoistaan ja toisten kehoista. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee.
Hyväksyntä, tunteet Lapsi on kiinnostunut toisista ihmisistä ja heidän kehoistaan. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Lapsi voi tehdä kehoaan kiinnostavaksi ja mielenkiintoiseksi. Hän voi kysyä, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Ennen, kun lapsi on kehittyvä, ei hän osaa vielä erottaa kehoaan muusta maailmasta. Hän on kiinnostunut omasta kehoistaan ja toisten kehoista. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee.
Leikki, tunteet Lapsi on kiinnostunut toisista ihmisistä ja heidän kehoistaan. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Lapsi voi tehdä kehoaan kiinnostavaksi ja mielenkiintoiseksi. Hän voi kysyä, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Ennen, kun lapsi on kehittyvä, ei hän osaa vielä erottaa kehoaan muusta maailmasta. Hän on kiinnostunut omasta kehoistaan ja toisten kehoista. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee.
Hyväksyntä, tunteet Lapsi on kiinnostunut toisista ihmisistä ja heidän kehoistaan. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Lapsi voi tehdä kehoaan kiinnostavaksi ja mielenkiintoiseksi. Hän voi kysyä, mistä keho on ja mistä se tulee. Hän voi myös kysyä, mistä toisen keho on ja mistä se tulee.	Ennen, kun lapsi on kehittyvä, ei hän osaa vielä erottaa kehoaan muusta maailmasta. Hän on kiinnostunut omasta kehoistaan ja toisten kehoista. Hän haluaa tietää, mistä keho on ja mistä se tulee.

Pikku Kakkosessa annetaan kaikille kehon osille nimi ja opetellaan uimapukusääntö

hyväkysymys.fi
Kun elämä askarruttaa

Kehotunnekasvatuskurssit

- **Vanhemmille kehotunnekasvatuskurssi:**

<https://www.hyvakysymys.fi/kurssi/lapsen-kehotunnekasvatus-verkkokurssi/>

Lapsen kehotunnekasvatus –verkkokurssi | Hyväkysymys.fi

Lapsen kehotunnekasvatus pitää sisällään kaiken sen, miten lapsi oppii näkemään itsensä ja kehonsa. Siihen kuuluu oman kehon arvostaminen, suojaaminen,

www.hyvakysymys.fi

- **Isovanhemmille kehotunnekasvatus-kurssi**

Isovanhemmille kehotunnekasvatuskurssi <https://www.hyvakysymys.fi/kurssi/isovanhemmille-lasten-kehotunnekasvatus-kurssi/>

Isovanhemmille: Lasten Kehotunnekasvatus -kurssi | Hyväkysymys.fi

Maailma muuttuu, samoin kasvatus. Nykyisin puhutaan enemmän itsetunnon tukemisesta ja kehonkuvasta. Puhutaan myös kehoitsetunnosta. Se on sitä, miten

www.hyvakysymys.fi

Onnellinen lapsi

- Lapsi on onnellinen omasta kehosta!
- Onnellinen kun saa käyttää ja näyttää, tuntea ja tutkia, oppia ja tietää omasta ihanasta kehosta.

KIITOS!

Työpajat (30min)

- **Puheeksi ottaminen**
 - Sanat, mallit, sopimukset miten toteutetaan
- **Turvataidot**
 - Digiturvataidot
- **Kehoitsetunto**
 - Painopuhe, arvostava kohtaaminen, itsetunto
- **Kehotunnekasvatus**
 - Mitä se on? Miten toteutetaan?

